

Sektorvise klimahandlingsplaner

Landbrukssektoren

Avfallssektoren

Øistein Vethe og Arne Grønlund

Bioforsk

Jord og miljø

Klimahandlingsplaner

Må baseres på et solid faglig fundament; kunnskap om:

- Grunnleggende prosesser
Klimagassproduksjon fra ulike kilder under ulike påvirkningsregimer, feedback-mekanismer
- Effekter
- Hovedfokus: Avbøtende tiltak
Kostnadseffektivitet i vid forstand
- Tilpasninger

Landbrukets bidrag

1. Reduserte utslipp

- N_2O fra gjødslingspraksis
- CH_4 fra drøvtyggere

2. Bioenergi for erstatning av utslipp fra fossilt brensel

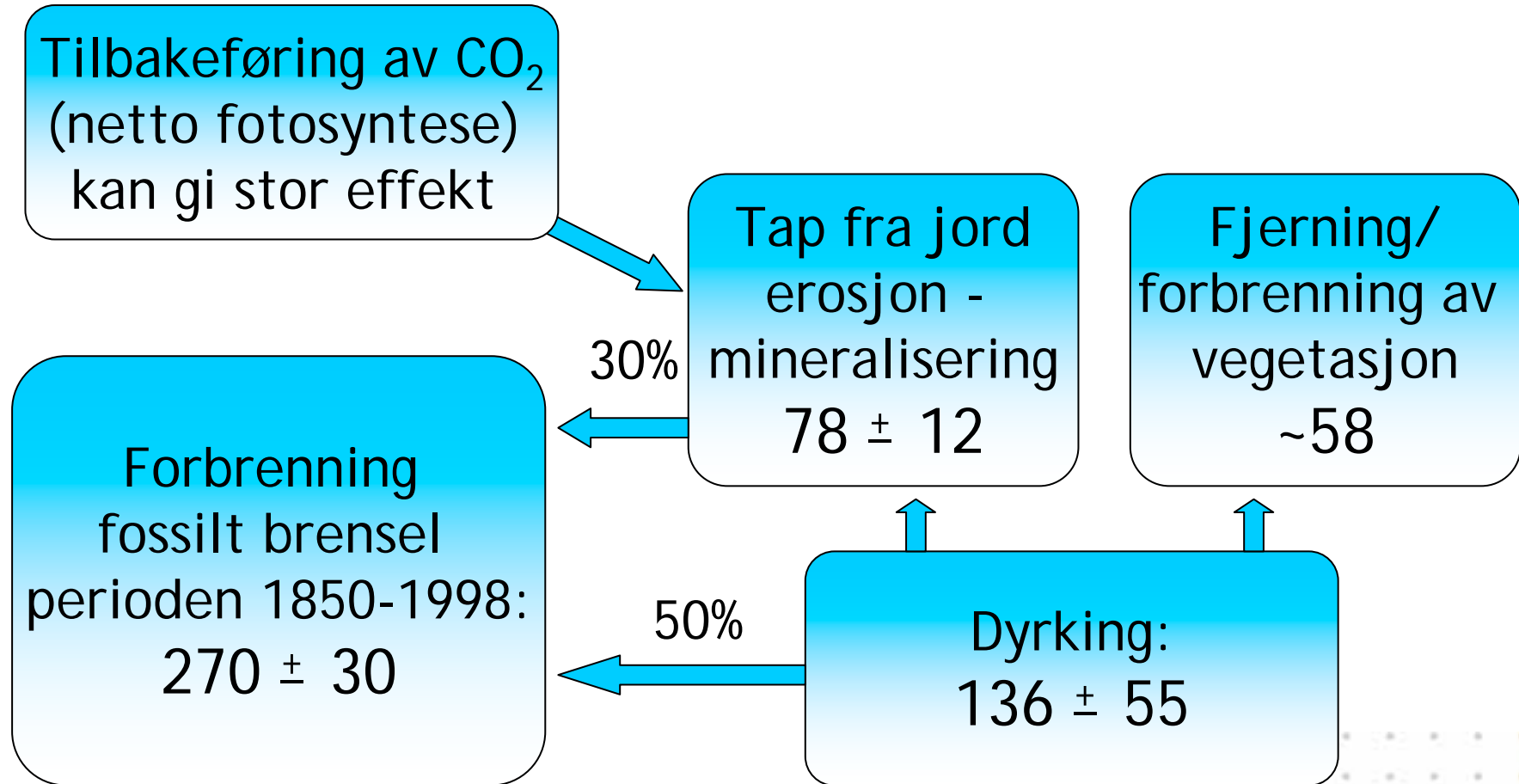
- Energivekster til biobrensel (forbrenning)
- Jordbruksvekster til produksjon av biodiesel/etanol
- Biogass fra gjødsel og avfall

3. Karbonbinding i jord (karbonsekvestrering)

(Ikke nevnt i lavutslippsutvalgets rapport)

Hovedkilder til utslipp/akkumulering av drivhusgasser (milliarder tonn)

Hovedstrategier for karbonlagring i jord

- Øke input av organisk materiale/økt fotosyntese
- Redusere tap - gjennom mineralisering og erosjon

Tiltak for å øke karbonlagring i jord

- Permanent grasmark
- Redusert jordarbeidning
  - Lengre periode med produksjon
  - Redusert mineralisering og erosjon
  - Mindre drivstoff-forbruk
- Valg av vekster med stort potensial for karbonlagring
- Restaurering av tidligere dyrket myr

Stor betydning for jordkvalitet og biodiversitet.
Viktig element i EUs rammedirektiv for jord

Avfallssektoren

1. Reduserte utslipp

- Organisk avfall bort fra deponier
  - Betydelig metankilde - Strategier og virkemidler på plass(?)
- Gassoppsamling og -forbrenning på deponier
- Biologisk aktive toppdekker på deponier
  - $\text{CH}_4 \rightarrow \text{CO}_2$
- Lokale løsninger
  - Redusert transportbehov
- Generelt bedre utnyttelse av avfallsressursene (Fosfor!)

2. Avfallsenergi/Bioenergi for erstatning av utslipp fra fossilt brensel

- Energiutnyttelse av deponigass
- Energigjenvinning:
  - Forbrenning bare av fraksjoner som gir positivt energiutbytte
  - Biogassproduksjon basert på våtorganisk avfall
  - Forbedret sortering

3. Karbonbinding i jord (karbonsekvestrering)

- Resirkulering av organisk avfall på jordbruksarealer (?)

